

V Bruseli 12. decembra 2022
(OR. en)

15754/22

Medziinštitucionálne spisy:
2021/0425(COD)
2021/0424(COD)

ENER 668
ENV 1266
CLIMA 652
IND 541
RECH 650
COMPET 1008
ECOFIN 1293
CODEC 1950

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. dok. Kom.:	15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 2 REV 1
Predmet:	Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a s vodíkom Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom (prepracované znenie). – správa o pokroku

Delegáciám v prílohe zasielame správu o pokroku týkajúcu sa návrhov uvedených v predmete, ktorá sa má predložiť na zasadnutí Rady TTE (energetika) 19. decembra 2022 s cieľom vyzvať Radu, aby ju vzala na vedomie.

Za vypracovanie tejto správy zodpovedá predsedníctvo a nie sú ňou dotknuté konkrétne body záujmu ani ďalšie príspevky jednotlivých delegácií. Uvádza sa v nej prehľad práce, ktorú doteraz vykonali prípravné orgány Rady, a súčasného stavu skúmania uvedených návrhov.

PRÍLOHA

Informácie predsedníctva o pokroku dosiahnutom pri preskúmaní návrhu smernice a návrhu nariadenia o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a s vodíkom

I. ÚVOD

1. Komisia 15. decembra 2021 predložila návrh smernice o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a s vodíkom a návrh nariadenia o vnútornom trhu s obnoviteľnými plynmi a zemným plynom a vodíkom ako nový rámec EÚ na dekarbonizáciu trhov s plynom, podporu vodíka a zníženie emisií metánu.
2. Cieľom balíka opatrení na dekarbonizáciu trhov s vodíkom a plynom je umožniť dekarbonizáciu spotreby zemného plynu, vytvoriť regulačný rámec pre špecializovanú vodíkovú infraštruktúru a trhy a integrované plánovanie sietí. Stanovujú sa v nich aj pravidlá pre spotrebiteľov a posilňuje sa bezpečnosť dodávok.
3. Európsky hospodársky a sociálny výbor zaujal stanovisko k návrhu 19. mája 2022 a Európsky výbor regiónov zaujal stanovisko 12. októbra 2022.
4. V Európskom parlamente zodpovedá za oba spisy Výbor pre priemysel, výskum a energetiku (ITRE). Pre nariadenie bol za spravodajcu vymenovaný poslanec Jerzy Buzek (PPE, Poľsko) a pre smernicu poslanec Jens Geier (S&D, Nemecko).

II. SÚČASNÝ STAV

1. České predsedníctvo začalo v júli 2022 rokovania o návrhoch v pracovnej skupine pre energetiku. Na základe prvých výsledkov týchto rokovaní predsedníctvo 9. septembra 2022 predložilo prvú revíziu nariadenia aj smernice. V pracovnej skupine pre energetiku nasledovali ďalšie technické rokovania na základe tejto prvej revízie.

O návrhoch rokovala aj Rada TTE (energetika) na zasadnutí 25. októbra 2022 v Luxemburgu, ktorá sa zamerala na kľúčové a citlivé prvky, najmä na:

- I. časový rámec rozvoja trhov s vodíkom a vertikálne oddelenie prevádzkovateľov vodíkových sietí;
 - II. cezhraničné tarify v špecializovaných vodíkových sieťach a tarifné zľavy na obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny v sieti zemného plynu a
 - III. primiešavanie vodíka do siete zemného plynu.
2. Ministri poskytli predsedníctvu politické usmernenia a nastavili smerovanie ďalšej práce. Predsedníctvo následne 23. novembra 2022 navrhlo druhú revíziu nariadenia a smernice, o ktorej rokovala pracovná skupina pre energetiku a 7. decembra 2022 Coreper. Členské štáty vo všeobecnosti podporili spôsob, akým sa diskusia o smerovaní v rámci Rady TTE premietla do druhej revízie návrhov, pričom vyjadrili určité ďalšie obavy, ktoré by sa mali zohľadniť v priebehu ďalšej práce na týchto právnych predpisoch. Tretia revízia, ktorá sa uvádza v dokumentoch 15919/22 a 15920/22, sa delegáciám zaslala 12. decembra 2022. Do tejto tretej revízie predsedníctvo premietlo výsledok posledných rokovaní, ako aj niekoľko technických zmien, ktoré odrážajú písomné poznámky členských štátov a korigendum Komisie (15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 a 15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1) z 23. novembra 2022. Všetky delegácie vzniesli k zneniu výhradu preskúmania a/alebo výhradu parlamentného preskúmania a pokračujú v analýze ustanovení oboch spisov.

III. HLAVNÉ OTÁZKY

1. Hlavné politické prvky prerokúvané v nadväznosti na zasadnutie Rady pre energetiku z 25. októbra 2022

a) Vertikálne oddelenie prevádzkovateľov vodíkových sietí

Pôvodné návrhy Komisie týkajúce sa vertikálneho oddelenia prevádzkovateľov vodíkových sietí v článku 62 smernice zahŕňali ukončenie modelu oddelenia nezávislého prevádzkovateľa prepravnej siete do konca roka 2030 a dostupnosť modelu nezávislého prevádzkovateľa siete a modelu nezávislého prevádzkovateľa prepravnej siete len pre vodíkové siete, ktoré patrili vertikálne integrovaným podnikom v čase nadobudnutia účinnosti balíka opatrení v oblasti plynu. REV 3 už neobsahuje dátum ukončenia modelu oddelenia nezávislého prevádzkovateľa prepravnej siete a výslovnú možnosť pre Komisiu, aby preskúmala uskutočniteľnosť modelu oddelenia nezávislého prevádzkovateľa prepravnej siete do roku 2031, no odstránilo sa časové obmedzenie pre model oddelenia nezávislého prevádzkovateľa siete. Model oddelenia vlastníctva sa zachoval ako štandardný model oddelenia. Prevádzkovatelia vodíkových sietí môžu využívať aj výnimky pre existujúce vodíkové siete a geograficky obmedzené siete (články 47 a 48 smernice), ktorých uplatňovanie sa v REV 3 zjednodušilo a uľahčilo.

b) Koncepcia trhu s vodíkom a koniec prechodnej fázy

Návrhy Komisie zahŕňali nábehovú fázu rozvoja trhov s vodíkom, ktorá by trvala do roku 2030 a po ktorej by sa uplatňovali podrobnejšie pravidlá. S cieľom zohľadniť neistotu, ktorá je spojená s rozvojom vznikajúceho trhu s vodíkom, bol tento dátum vo všeobecnosti posunutý na rok [2035]. To znamená, že ustanovenia týkajúce sa vykonávania regulovaného prístupu tretích strán k vodíkovým sieťam (článok 31 smernice), ako aj novej koncepcie trhu s vodíkom bez účtovania taríf za prístup v prepojovacích bodoch medzi členskými štátmi (článok 6 nariadenia), ale aj ďalšie ustanovenia nadobudnú účinnosť až na konci prechodnej fázy, teda k 1. januáru 2036.

c) Tarifné zľavy na obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny v sieti zemného plynu

Do článku 16 nariadenia sa zaviedlo rozlišovanie medzi tarifnými zľavami na obnoviteľné a nízkouhlíkové plyny v sieti zemného plynu so sadzbami, v rámci ktorých sa na obnoviteľné plyny uplatňujú tarifné zľavy vo výške [100 %] a na nízkouhlíkové plyny vo výške [75 %]. Výslovne sa zaviedla možnosť národných regulačných orgánov rozhodnúť o znížení alebo neuplatnení zliav na vtlačanie z výrobných zariadení a zo zásobníkov, čím sa zohľadnili obavy tých členských štátov, ktoré majú alebo očakávajú, že budú mať v energetickom mixe vysoký podiel obnoviteľných/nízkouhlíkových plynov, alebo ktoré by mohli mať obavy s potenciálnym dosahom na cezhraničné toky. Tarifné zľavy na vstupných a výstupných miestach do tretích krajín a z nich boli z návrhu vypustené.

d) Primiešavanie vodíka a kvalita plynu

Maximálna úroveň vodíka primiešaného do siete zemného plynu, ktorú sú prevádzkovatelia plynárenských prepravných sietí povinní akceptovať v prepojediacich bodoch v relevantných prípadoch aj na základe postupu urovnávania sporov stanoveného v článku 19 nariadenia, sa zmenila z 5 % na [2] %. Zníženie odráža skepticizmus viacerých členských štátov voči primiešavaniu, pričom stále zabezpečuje neobmedzené cezhraničné toky plynu. V nariadení sa zachováva harmonizovaný prístup v oblasti riadenia kvality plynu a urovnávania sporov, ktorý mnohé členské štáty uvítali.

e) Nízkouhlíkové plyny

Na základe výziev značného počtu členských štátov na októbrovom zasadnutí Rady pre energetiku sa do smernice vložil nový článok 8a s cieľom objasniť možnosť členských štátov využívať nízkouhlíkový vodík a nízkouhlíkové palivá na splnenie cieľov v oblasti dekarbonizácie. Existuje však aj rovnaký počet tých členských štátov, ktoré sa chcú zamerať na obnoviteľné plyny.

2. Hlavné zmeny v tretej revízii sú tieto:

- Do nariadenia sa zaviedlo nové odôvodnenie 74a, aby sa členské štáty mohli na účely zaistenia bezpečnosti dodávok rozhodnúť prijať primerané opatrenia na dočasné obmedzenie ponúk, ktoré sa týkajú kapacity na vstupných bodoch z tretích krajín a na termináloch LNG a ktoré vopred predkladajú jednotliví užívatelia siete.
- V článku 20b nariadenia o spoločných špecifikáciách pre biometán sa v dodatočnom znení objasňuje rozsah pôsobnosti tohto článku.
- Článok 54 nariadenia bol zmenený s cieľom zabrániť tomu, aby prví aktéri získali monopol na vypracúvanie pravidiel trhu/sieťových predpisov pre trh s vodíkom v rámci Európskej siete prevádzkovateľov sietí pre vodík, príslušné zmeny boli navrhnuté aj v odôvodnení 56 s cieľom zosúladiť ho s týmto článkom.
- Do článku 67 (ods. 4, 9, 11) nariadenia sa zapracovalo rozsiahlejšie doplnenie odrážajúce korigendum 15096/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1.
- V odôvodnení 70 smernice sa teraz objasňuje, že ustanovenia o horizontálnom oddelení zakotvené v článku 63 smernice nezahŕňajú funkčné oddelenie, a preto je možné v plnej miere zachovať synergie medzi prevádzkovateľmi sietí, napríklad prostredníctvom spoločného využívania služieb a riadiacich štruktúr.
- V článku 8a smernice o úlohe nízkouhlíkového vodíka v cieľoch dekarbonizácie sa tieto ustanovenia uvádzajú v hranatých zátvorkách s cieľom umožniť ďalšiu diskusiu, ktorá by mala vyústiť do kompromisu.
- Článok 46 ods. 2 smernice sa zmenil tak, aby členské štáty mali diskrečnú právomoc udeliť zodpovednosť za budovanie cezhraničných prepojení len určitým prevádzkovateľom vodíkových sietí.
- V článku 62 smernice sa odstránilo časové ohraničenie dostupnosti modelu oddelenia nezávislého prevádzkovateľa siete pre prevádzkovateľov vodíkových sietí.
- Článok 80 smernice sa zmenil s cieľom upraviť okolnosti, za ktorých sa členské štáty, ktoré nie sú priamo spojené s prepojenou sieťou žiadneho iného členského štátu, môžu odchýliť od konkrétnych ustanovení smernice.

3. Napriek tomu, že sa dosiahol významný pokrok, je ešte potrebné v práci pokračovať. Na základe rokovaní, ktoré sa uskutočnili počas českého predsedníctva, to okrem iného zahŕňa tieto body:

- zosúladenie ustanovení o bezpečnosti dodávok v článku 67 prepracovaného nariadenia s novými ustanoveniami dohodnutými v paralelných pracovných prúdoch, ktoré zahŕňajú nariadenie o uskladňovaní plynu (nariadenie (EÚ) 2022/1032) a navrhované nariadenie o solidarite (COM(2022) 549 final) a nariadenie o núdzovom zásahu (COM/2022/473 final). Bude potrebné zvážiť, do akej miery a ako by sa nové dohodnuté práva a povinnosti mali z dlhodobého hľadiska začleniť do nariadenia o bezpečnosti dodávok plynu,
- zabezpečenie toho, aby pravidlá prístupu a pripojenia k sieťam zemného plynu umožňovali postupné ukončenie používania plynu a zároveň primerane chránili práva spotrebiteľov,
- objasnenie článku 14 smernice o občianskych energetických spoločenstvách, jeho úlohe a prepojení s občianskymi energetickými spoločenstvami ustanovenými smernicou 2019/944 a komunitami vyrábajúcimi energiu z obnoviteľných zdrojov zriadenými podľa smernice 2018/2001,
- ďalšie rozpracovanie možnosti prijať primerané opatrenia na dočasné obmedzenie ponúk týkajúcich sa kapacity na vstupných bodoch z tretích krajín a na termináloch LNG, ktoré sa predkladajú vopred,
- komplexná diskusia s cieľom pokračovať v hľadaní riešenia, pokiaľ ide o úlohu nízkouhlíkového vodíka v cieľoch dekarbonizácie podľa článku 8a smernice.

IV. ZÁVER

1. Rada sa vyzýva, aby vzala na vedomie túto správu predsedníctva o pokroku.
